

EZGU FIKR, EZGU SO‘Z, EZGU AMAL!

**21-OKTABR – O‘ZBEK TILIGA DAVLAT
TILI MAQOMI BERILGAN KUN**

ILM SARCHASHMALARI

**URGANCH DAVLAT UNIVERSITETINING
ILMIY-NAZARIY, METODIK JURNALI**

2021-10

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA MAXSUS
TA‘LIM VAZIRLIGI**

URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI

ILM SARCHASHMALARI

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasining FILOLOGIYA, FALSAFA, FIZIKA-MATEMATIKA hamda PEDAGOGIKA fanlari bo‘yicha doktorlik dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrdir.

10.2021

**научно-теоритический методический журнал
Издаётся с 2001 года**

Urganch – 2021

Бугунги кунда кураш бўйича мураббийларнинг педагогик маҳоратини такомиллаштириш ижтимоий заруриятга айланмоқда. Давлатимиз раҳбарининг “Кураш миллий спорт турини ривожлантириш ва унинг халқаро нуфузини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида тўғрисида”ги қарори асосида кураш бўйича мураббийларнинг педагогик маҳорати тизимли равишда олиб борилиши лозим.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Жисмоний тарбия ва спорт соҳасида давлат бошқаруви тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» 2018 йил 5 мартдаги ПФ-5368-сонли фармони ижросини таъминлаш, шунингдек, жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни илмий-методик таъминлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш мақсадида жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни илмий-методик таъминлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш маркази ташкил қилинди. Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни эгаллаб турган лавозимлари, мутахассислиги ёки дарс берадиган модул (фан)лари бўйича касбий ва педагогик маҳоратини доимий равишда ошириб бориш, уларнинг илғор педагогик ва ахборот технологиялари, шунингдек, жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни материаллар ва илмий-ўқув адабиётлар билан таъминлаш, ўқитишнинг инновацион усуллари бўйича касбий билимлари, малака ва кўникмаларини мунтазам равишда янгилаб бориш, қайта тайёрлаш ва малака оширишнинг мақсади ҳисобланади.

Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни илмий-методик таъминлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини оширишнинг вазифалари эса куйидагилар ҳисобланади:

– жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларнинг касбий билими, кўникмаси ва маҳоратини ошириш, замон талабларига мувофиқ таълим сифатини таъминлаш учун зарур даражада касбий тайёргарлигини ривожлантириш;

– илмий-методик адабиётлар билан таъминлаш;

– мустақил фикрлаш кўникмаларини шакллантириш, педагогик янгиликка интилишни ривожлантириш, замонавий ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш;

– жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларнинг ўқув машғулотлари, ўқув-тарбиявий ишларни амалга оширишда илғор таълим технологиялари ва халқаро тажрибадан фойдаланиш, илмий ва ўқув-методик тадқиқотлар олиб бориш ҳамда амалиётга жорий этиш кўникмаларини мустаҳкамлаш.

Ушбу вазифаларнинг ижросини таъминлаш йўналишида малака ошириш жараёнида кураш бўйича мураббийлар касбий маҳоратини такомиллаштириб бориш муҳим амалий ишлардан ҳисобланади. Бунга амалга ошириш учун қуйидаги жиҳатларига эътиборни қаратиш керак:

1. Малака ошириш жараёнида кураш бўйича мураббийларнинг касбий маҳоратини такомиллаштириш алоҳида тадқиқот объекти сифатида ўрганилиши зарур.

2. Малака ошириш курсларининг ўқув-услубий таъминотини такомиллаштириш керак.

3. Малака ошириш курсларида дарс машғулотларини олиб бораётган профессор-ўқитувчиларнинг касбий маҳоратларига эътибор бериш мақсадга мувофиқ.

4. Кураш спорт тури мураббийлари учун уларни касбий маҳоратини такомиллаштиришга оид ўқув, услубий қўлланмалар, услубий тавсия ва дарс машғулотларининг ишланмаларига бўлган эҳтиёж таъминланиши керак.

5. Касбий маҳоратни такомиллаштиришга оид семинар-тренинглари юқори савияда ташкил этилиши ва тизимли равишда ўтказилиши лозим.

6. Кураш спорти бўйича касбий маҳорати юқори бўлган мураббийларнинг иш тажрибаларини ўрганиш ва оммалаштиришда оммавий ахборот воситаларининг имкониятларидан етарлича фойдаланиш лозим.

Хулоса қилиб айтганда, кураш бўйича етарли тажрибага эга, фидойи, ўз соҳасининг жонкуяри бўлган ватанпарвар мураббийлар мунтазам равишда моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантириб борилса, баркамол авлодни тарбиялашдек давлат буюртмаси бажарилган бўлади.

**Atamuratov Rasuljon Kadirjonovich (Toshkent davlat O'zbek tili va adabiyoti universiteti)
MUZEY PEDAGOGIKASINING TARAQQIYOT TARIXI**

Annotatsiya. Maqolada muzey pedagogikasining konseptual asoslari va tarixiy rivojlanish tavsifi bayon etilgan. Muzeyda ta'lim jarayonini tashkil etish bo'yicha nazariy ma'lumotlar berilgan.

Аннотация. В статье описаны концептуальные основы музейной педагогики и дана характеристика исторического развития. Представлены теоретические сведения об организации учебного процесса в музее.

Annotation. The article describes the conceptual foundations of museum pedagogy and the description of historical development. Theoretical information on the organization of the educational process in the museum is presented.

Kalit so'zlar: muzey, muzey pedagogi, muzey pedagogikasi, ta'lim, ekskursiya.

Ключевые слова: музей, музейный педагог, музейная педагогика, образование, экскурсия.

Key words: museum, museum pedagogy, museum pedagogy, education, excursion.

Mustaqilligimizning dastlabki kunlaridan boshlab, yurtimizda innovatsion va kreativ fikrlaydigan, zamonaviy kadrlar tayyorlash, yoshlarni vatanparvarlik ruhida, yuksak ma'naviyat egalari etib tarbiyalash, shu maqsadda ta'lim tizimini takomillashtirish masalalariga alohida e'tibor qaratilib kelmoqda.

Jahondagi rivojlangan davlatlar tarixiga nazar tashlaydigan bo'lsak, ularda jamiyat hayotini o'zgartirishga qaratilgan islohotlar avvalo, ta'lim tizimidan, bog'cha, maktab, tarbiya masalasidan boshlanganini ko'ramiz.

Muzeylar o'sib kelayotgan yosh avlodni moddiy-ma'naviy merosga hurmat ruhida tarbiyalashda madaniy-tarixiy, tabiiy-ilmiy qadriyatlarni o'zida jamlaydigan ijtimoiy institut hisoblanadi. Shuning uchun ham muzeylarning ta'lim sohasidagi faoliyatiga tizimli va dasturlashtirilgan holda yondashish talab etiladi.¹

O'zbekistonning mustaqillikka erishishi iqtisodiy va siyosiy hayotning barcha jabhalarida bo'lganidek, madaniy sohada, shu qatorida, boy o'tmish merosimizni o'rganish, saqlash va uni keng xalq ommasiga targ'ib etish borasida ham tub burilish yasadi. Vatanimiz ijtimoiy hayotidagi o'zgarishlar, yangilanishlar qatorida, muzeylar faoliyatida ham yangi davr boshlandi. O'zbekistonda muzeylar tizimini yanada takomillashtirish xalqning ma'naviy-axloqiy kamolotida tutgan o'rnini oshirish maqsadida 1998-yil 12-yanvarda qabul qilingan "Muzeylar faoliyatini tubdan yaxshilash va takomillashtirish to'g'risidagi qonun asosida "O'zbekmuzey" jamg'armasi tuzildi. Uning asosiy vazifalaridan biri muzeyshunoslik sohasida xalqaro aloqalarni, O'zbekiston va xorijda keng ko'rgazma faoliyati orqali mamlakatning boy tarixi, muzeylarda saqlanayotgan noyob eksponatlarni jahon miqyosida targ'ib etish, zamonaviy texnika vositalarini tatbiq etish, ulardan samarali foydalanishga oid dasturlar ishlab chiqish va virtual muzeylarni yaratishga ko'maklashish belgilandi.²

Muzey – bu uzoq va yaqin o'tmishdan darak beruvchi maskan, ayni paytda, katta jonli, tabiiy, ko'rgazmali ashyolar bilan tarbiyaviy quvvatga ega bo'lgan darsxona – ta'lim-tarbiya o'chog'i.

Muzey so'zi yunoncha so'zdan olingan bo'lib, musion–muzalarga bag'ishlangan joy degan ma'noni anglatadi.³

Muzeylardagi obyektlarning xususiyatlari va funksiyalariga qarab, quyidagi turlarga bo'lish mumkin:

1. Moddiy obyektlar ombori, davrlar va madaniyatlar guvohlari sifatida.
2. Madaniyat rivojining asosiy guvohligini saqlaydigan maskan, ya'ni g'oyalar, his-tuyg'ular, davr munosabatlari hamda ijtimoiy-madaniy muhit joyi sifatida.
3. Ijtimoiy institut, ijtimoiy ish shakli va joyi, ijtimoiy hissiyot hamda xulq-atvorning shakllanish joyi sifatida.
4. Pedagogik tizim, shaxsni rivojlantirish va o'z-o'zini anglashning umumiy maqsadiga, dunyo madaniyati oqimiga qo'shilishiga bo'ysunadigan barcha tarkibiy va funksional qismlarning mavjudligi hamda o'zaro ta'siri sifatida.

Muzeylar faoliyatini ta'lim-tarbiyaga yo'naltirish XX asr boshlarida Germaniyada boshlangan. Ta'lim jarayonida muzeylar faoliyatining yangi yo'nalishini pedagogika, muzeyshunoslik va psixologiyaning o'zaro uyg'unligi natijasida muzey pedagogikasi tushunchasi kirib kelgan.

Y.K.Frizenning fikriga ko'ra, muzey pedagogikasi bu ma'rifiy ishlar va muzey didaktikasiga tayyanadigan, muzey vositalari bilan badiiy tarbiyaning an'anasi hisoblanadi.

¹ Исмаилова Ж., Нишанова К., Мухамедова М. Музей ва жамият. Т., "Чинор ЭНК", 2015, 92-бет.

² Ўзбекистон миллий энциклопедияси. Тошкент, "Ўзбекистон миллий энциклопедияси" давлат илмий нашриёти, 2003, 6-т, 115-бет.

³ Шу манба. 791-бет.

Germaniyada muzeylarda ta'lim berish jarayoni A.Lixtvarkning Berlin dekorativ san'at muzeyida hunarmandlarga dars berishdan boshlangan. Ammo u bolalar bilan ishlash o'zining asosiy ishi deb biladi. Bolaning hayotiy tajribasiga tayanib, hissiy tamoyilni birlamchi rivojlantirish zarurligini ta'kidlab, tasviriy san'atni idrok etishga e'tibor qaratgan. Muzeydagi ta'limning asosiy shakli sifatida ekskursiya usulini tanlab, muloqot tamoyili orqali pedagog "tasvirni muhokama qilish ozgina drama bo'lishi va barcha kuchlar bemaol oshkor bo'ladigan improvizatsiya jozibasiga ega bo'lishi kerak", deb ta'kidlagan.¹

Muzeylardagi ta'lim faoliyati tajribasi Myunxendagi Nemis tabiiy fanlar va texnologiyalar muze- yining asoschilaridan biri bo'lgan G.Kershenshtaynerga "Ta'lim nazariyasi" kitobini yozishga imkon ber- di.

G.Kershenshtaynerning fikricha, o'quvchilarning bilish orqali o'qitish va tarbiyalashni istagan mu- zeyni tashkil etish o'quv dasturidan boshqa narsa emas. Faqat bu yerda tizim maktablardagi predmet so- yalarida emas, balki aynan predmet bilan ishlaydi.²

G.Kershenshtayner muzey o'quv faoliyatining asosiy tamoyillari quyidagicha shakllantirgan:

– muzey – pedagogik jarayonning metodologiyasi ta'lim mazmuniga, ta'lim obyektining psixolo- gik holatiga va o'quv jarayonining maqsadiga qarab belgilanishi;

– muzey tomoshabinlarga barcha mavjud pedagogik va yordamchi vositalardan foydalangan hol- da texnologik yoki ijodiy jarayonlarni o'z ko'zlari bilan ko'rish imkoniyatni yaratish kerak.

G.Froydental muzeydagi izlanishlar muvaffaqiyatini quyidagi shartlar bilan bog'laydi:

– muzeyga har bir tashrifning o'ziga xos o'quv maqsadi bo'lishi;

– o'qituvchi va o'quvchilar muzeylarga tashrif buyurish o'yin-kulgi emasligini, ta'lim jarayoni ekanligini va unga tayyorgarlik ko'rish kerakligini tushunishi;

– muzeylarga tashrif buyurishga tayyorgarlik ko'rgandan so'ng o'quvchilar toliqmagan va yangi bilimlarni idrok qilishga tayyor bo'lishi;

– muzeylarni tanlashda o'quvchilarning, nafaqat kattalarning ham ongi uchun qiyin bo'lgan joylar- dan voz kechishi;

– ekskursiya namoyishi uchun eksponatlarni o'quvchining yosh qiziqishlaridan kelib chiqqan holda tanlashi;

– muzeyga tashrif buyurishning natijasi o'quvchilarning mustaqil ijodi bo'lishi kerak.

G.Froydental bu tadqiqotlari natijasida muzeylarda maktab faoliyatini tashkil etishning pedagogik usulini shakllantirdi va darslarga tayyorlash, o'tkazish va birlashtirish bosqichlarini ishlab chiqadi.

Muzey o'qituvchisi muzeyda maktab o'quvchilariga dars berish jarayonini tashkil qila oladigan mutaxassis bo'lishini hisobga olib, G.Frondeyental yosh bolalarni tarixiy, tabiatshunoslik va san'at muzey- lari bilan tanishtirishni boshlaydi, kattalar uchun esa texnik va maxsus muzeylarni qoldiradi.

Bundan tashqari muzey muhitida o'quv jarayonini tashkil etadigan, pedagogik ma'lumotga ega bo'lgan mutaxassisni "Muzey pedagogi" atamasini kiritgan.

Muzey pedagogi – pedagogik mahoratga ega bo'lgan va badiiy ijod psixologiyasida chuqur bilimga ega bo'lgan, ko'plab faktlarni biladigan, sinfda va muzey muhitida qanday ishlash kerakligini biladigan mutaxassis.³

1939–1944-yillarda Berlindagi Etnografik muzeyi maktab va muzey bo'limi boshlig'i A.Reyxven ham "Muzey pedagogi" atamasini birinchilardan bo'lib qo'llagan.

A.Reyxvan muzeydagi pedagogik faoliyatining muvaffaqiyatini quyidagi shartlar bilan bog'lagan:

– muzey ekspozitsiyasi maktabning o'quv maqsadlarini hisobga olgan holda qurilishi;

– muzey pedagogi bilan dars tashrifi muzey bilan kelishilgan bo'lishi;

– muzey xududida o'qituvchi sinf bilan yaxshi ijodiy aloqada bo'lishi;

– muzey pedagogi muzeydagi ijodiy ishlarni ko'zdan kechirishi;

– muzeydagi tadqiqotchilar pedagoglarni muzeydan foydalanishga tayyorlashi;

– muzeylar ta'lim maskani sifatida bacha pedagoglar uchun ochiq bo'lishi zarur.

Shu bilan birga, A.Reyxvan muzeylarni o'quv darsliklariga aylanishiga qarshi bo'lib, maktab to- monidan ko'rsatilgan mavzularga muvofiq, umumiy muzey eksponatlari asosida didaktik ta'minotlar ya- ratish zarurligi haqida gapirgan.

¹ Lichtwark A. Obungen in der Betrachtung von Kunstwerken. Berlin: Verlag von Bruno Cassire, 1909, p. 130.

² Museums pedagogic. Frankfurt-am-Main, 1975, p. 32.

³ Столяров Б.А. Педагогика художественного музея: от истоков до современности. Учебное пособие для вузов, СПб., издательство "Специальная литература", 1999, с. 5

Bu izlanishlar rus olimlari N.Romanov, N.Fedorov, A.Boyko, B.Stolyarov, M.Yuxnevich va A.Bakushinskiy Rossiyada muzey pedagogikasini rivojlanishi uchun turtki bo'ldi.

1916-yilda rus muzeylarda pedagogik ish tajribasini nazariy jihatdan anglashning boshlanishi "Ekskursiya byulleteni" nashr etilishi bilan boshlangan bo'lib, jurnaldagi maqolalar muzeylarning maktab o'quvchilari bilan ishlashga bag'ishlangan edi.

Jurnaldagi N.Romanovning "San'atdagi ekskursiyalarining vazifalari va usullari to'g'risida" maqolasida san'atni o'qitish jarayonidan oldin uning inson qalbiga ta'sirini chuqur anglash kerakligi alohida ta'kidlab o'tiladi.¹

1923-yilda F.Shmitning "San'at o'quv predmeti sifatida" asari nashr etiladi va bu asarda bolalarga estetik tarbiya maqsadlari va vazifalariga doir tadqiqotlar olib borilgan.²

N.Fedorov o'zining "Muzei – ma'nosi va maqsadi" asarida muzeylarni "eng buyuk birdamlik instituti" hamda inson faoliyati maqsadlari va mazmuniga ta'sir etuvchi axloqiy va ma'rifiy muassasa deb hisoblagan.

A.Bakushinskiy Rossiyada birinchi bo'lib muzey va maktab muhitidan foydalanib, bolaning badiiy rivojlanishiga konseptual yondashuvini, professional san'at va o'qituvchilik amaliyotini uyg'unlashtirishga harakat qilgan.³

Muzeylarning tarbiyaviy ahamiyati Y.Medinskiy va V.Novorusskiy tomonidan nazariy jihatdan asoslangan. V.Novorusskiy muzeylarni "Kuchli ta'lim vositasi" deb atagan.⁴

Muzeylarda ta'lim berish shaxsning qadriyatiga madaniy yodgorliklar bilan aloqa jarayonida hissiy tajribani kengaytirish orqali amalga oshiriladi.

Ijtimoiy muhit madaniyatidagi mavjud o'zgarishlarni o'quv faoliyatiga tatbiq etish jarayoni va natijasi ta'limning innovatsion turi uchun tegishlidir.⁵

1990-yilda Rossiya muzey pedagogikasi markazi tomonidan muzey–bog'cha–maktab–universitet o'rtasida ilmiy asoslangan hamkorlik tizimini yaratish doirasida "Salom, muzey!" ko'p bosqichli muzey-pedagogik dasturi ishlab chiqildi.

Dasturning maqsadi – muzey pedagogining, badiiy, tajriba va bilimlar bilan boyitilgan, estetik jihatdan, barkamol insonni tarbiyalashda bog'cha tarbiyachisi, maktab va universitet o'qituvchisining funksiyalari hamda sa'y-harakatlarni birlashtirishdan iborat.

B.Stolyarov fikriga ko'ra, ushbu dastur muzeylarni umumiy o'quv jarayoni davrida madaniyatni axborotlashtirish va global vizualizatsiya qilish imkoni beradi.⁶

Zamonaviy hayotda muzeylar an'anaviy vazifalar va funksiyalardan biroz chetga chiqib, jamiyat hayotida faol ishtirok etishiga ko'mak beruvchi yanada keng dasturlarni amalga oshirish kerak.⁷

Xulosa qilib aytganda, muzey pedagogikasi oldida turgan vazifalar ko'p qirrali bo'lib, tashrifchilarni muzeyda namoyish qilina yotgan voqea-hodisalarni his etish, eshitish, mulohaza yuritish va saboq berishdan iboratdir.

Машарипов Фарход Турахонович (доцент УрГУ)

ПРОБЛЕМЫ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ В ВУЗАХ И ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЕГО ЭФФЕКТИВНОСТИ

***Аннотация.** Мақолада олий ўқув юртларида жисмоний тарбия машгулотларини ташкил қилиш ва ўтказишдаги муаммолар ва унинг ечимларига доир замонавий ёндашувлар ёритиб берилган.*

***Аннотация.** В статье освещены проблемы организации и проведения физического воспитания в высшей школе и современные подходы к их решению.*

¹ Романов Н.И. О задачах и методах экскурсий по искусству. "Экскурсионный вестник", М., 1916, № 1, с. 8.

² Шмит Ф.И. Искусство как предмет обучения. Харьков, 1923, с. 18.

³ Бакушинский А.В. Исследования и статьи. М., 1981, с. 11.

⁴ Новорусский М.В. Музеи и их образовательное значение. В помощь семье и школе. Сост. Н.Н.Бахтин и др. М., 1911, 38 с.

⁵ Кларин М.В. Инновации в мировой педагогике. Обучение на основе исследования игры и дискуссии. Анализ зарубежного опыта. Рига, «Эксперимент», 1995, с. 3 – 4.

⁶ Столяров Б.А. Музейная педагогика – история и современность. «Народное образование», №5, 2001, с. 177–182.

⁷ Квебекская декларация. Основные принципы новой музеологии. "Museum", 1985, № 1, с. 21.

MUNDARIJA

21-OKTABR – O‘ZBEK TILIGA DAVLAT TILI MAQOMI BERILGAN KUN

G‘ayipov Dilshod Qadambayevich. Istiqlol yillarida davlat tili borasida olib borilayotgan siyosat va yechimini kuttayotgan muammolar xususida ba‘zi mulohazalar.....3

IQTISODIYOT

Тошқулов Абдуқодир Хамидович. Чорвачилик махсулотлари етиштиришга ихтисослаштирилган қишлоқ хўжалиги корхоналарини солиққа тортиш ҳолати таҳлили.....6

FIZIKA-MATEMATIKA

Мадрахимов Рузимбай Машарипович. “Псевдонорма”. Израил Моисович Гельфанд муаммосининг ечими ҳамда сонли чизиқли алгебранинг матрица шакллангалиги билан боғлиқ марказий муаммоларидан бирининг ечими.....13

Xudoyberdiyeva Malika Karomat qizi. Qora o‘ralar atrofidagi elektromagnit maydon.....17

Turdiyev Temur Taxirovich, Ibragimov Muhiddin Fahriddan o‘g‘li, Xojibayev Jonibek Maxmudjonovich, Tillayeva Gulzoda Rashid qizi. Bo‘lakli bir jinsli bo‘lmagan g‘ovak muhitli qatlamda suyuqliklar statsionar filtratsiya masalasi matematik modeli va uni yechishning yaqinlashuvchi-analitik usuli.....22

AXBOROT TEXNOLOGIYALARI

Бадалов Жасур Исмаилович, Бегмуродов Мухаммаджон Нормурод ўғли. Яроксизликлар моделлари ва микропроцессорли қурилмаларнинг техник маълумотларини таҳлил қилиш принциплари.....27

Babayazova Nazokat Pulatovna, Qodirov Alibek Hamroyevich, Davletov Rasulbek Marimbayevich, Saidova Maryam Egamberganovna. Oberbek mayatnigi yordamida qattiq jismining inersiya momentini aniqlash jarayonini modellashtirish.....30

TIBBIYOT

Тешаев Шухрат Жумаевич, Бабажанов Тўлқин Жуманазарович. Морфометрические параметры ободочной кишки при фиброзе легких.....34

FALSAFA

Xudaynazarov Nuraddin Shavkatovich. Hadislar diniy ilm sifatida va ularning yoshlar ma‘naviyatiga ta‘siri.....36

Бозоров Шухрат. Аҳмад Дониш қарашларининг ижтимоий-фалсафий моҳияти.....38

Pulatov Jaxongir Nazirovich. Jamiyat barqarorligi – inson taraqqiyotining o‘ziga xos mexanizmi sifatida.....41

Рахмонов Суннатилло Мавлонович. Нақшбандия тасаввуфий таълимотининг Марказий Осиё тариқатлари ривожда тутган ўрни.....47

Аллабоев Жаҳонгир Джамолидинович. Мехнатдан бегоналашувнинг жамият тараққиётига таъсири.....50

TILSHUNOSLIK

Qurbonova Muhabbat Matyaqubovna, Xirojiddinova Muattar Mansurovna. Alisher Navoiy g‘azallarida rang bildiruvchi sifatlarining konnotatsiyasi.....53

Эхсанова Муқаддамхон Иброҳимовна. Глобаллашув давридаги ўзлашма лексемаларнинг мавзу гуруҳларига доир.....56

Narzullayeva Firuza Olimovna. Konnotativ ma‘noning nutqda voqelanishi.....59

Салихова Нодира Нуруллоевна. Ўзбек тилидаги ундов сўзларнинг градуал семантикаси.....62

ADABIYOTSHUNOSLIK

Жўрақулова Насиба Шамуровна. Аҳмад Яссавий ижодида эр ва эран образи.....65

Абдувахובה Умида. Отображение исторических событий в произведениях Герберта Бейтса.....68

Акрамова Тахмина. Рассуждения о сущности жизни и создания образов в поэме “Тамерлан” Эдгара Аллана По.....71

PEDAGOGIKA

Мусоева Азиза Ботировна. Чет тилларни билишнинг миллий баҳолаш тизими тестининг ўқитувчи билимини текширишдаги аҳамияти.....76

Norquziyeva Zebo Kamalovna. Kognitiv ikki tillilik kasbiy kommunikatsiya sohasida chet tili kompetensiyasini shakllantirish.....80

Yuldashov Khaxraman Kamulovich. Milliy hunarmandchilik tarixini o‘rganishning ahamiyati.....84

Абдупаттаев Ҳасанбой Абдурахмонович. Миллий тарбиянинг таркибий тузилиши.....	88
Primova Go'zal G'ulomjonovna. Ta'limni raqamlashtirish masalalari, aralash va gibridd o'qitish texnologiyalari.....	91
Qo'chqorov Bahodir O'Imasovich. Mashg'ulotlarda talabalar salohiyatini oshirishda intellektual o'yinlardan foydalanish.....	96
Siddiqov Xasanboy. Oliy ta'lim tizimida tarbiya jarayonining xususiyatlari.....	98
Ражапова Кумуш Машариповна. Она тили таълимида нуткий кўникмаларни ривожлантиришга тизимли ёндашишнинг заруратлари.....	101
Ишмуродова Гулбахор Измуродовна. Texnologiya o'qituvchisi didaktik kompetensiyalarini takomillashtirish.....	105
Мирзаева Гулмера Махманазар кизи. “Миллий каштадўзлик махсулотларидан намуна тикиш” мавзусини ўқитишни “Moursund” методи асосида такомиллаштириш.....	109
Аъзамхонов Олтинхон Ашрафхон ўғли. Малака ошириш жараёнида кураш бўйича мурраббийлар касбий маҳоратини такомиллаштириш йўллари.....	113
Atamuratov Rasuljon Kadirjonovich. Muzey pedagogikasining taraqqiyot tarixi.....	115
Машарипов Фарход Турахонович. Проблемы физического воспитания в вузах и пути повышения его эффективности.....	118
Муртазаева Умида Исакуловна. Внедрение инновационных форм лекционных занятий при кредитной системе образования.....	123
Mamatova Dilnoza Bekpulatovna. Improving of Professional Competency in Pre-School Teachers.....	127
Kadirova Munira Rasulovna. Functions of Pedagogy in Medical Education.....	136
Kabilov Habibullo. Pedagogical Culture of Professional Teachers.....	139

ILMIY AXBOROT

Усенова Қизларгул Убайдуллаевна. Этнографик лексика ва унинг тилшуносликда тадқиқ қилиниши....	142
Отакулов Нодиржон Бахромалиевич. Француз ва ўзбек тилларида микдор ва сифат категорияларида сон хусусиятларининг ифодаланиши.....	145
Салимбеков Нодирбек Улугбекович. Абулфазл Алломийнинг “Ойиний Акбарий” асарида туркий сўзларнинг қўлланилиши.....	150
Мўминова Мухтасар Одилжановна. «Бобурнома» матнидаги топонимлар таржималарининг лингвопрагматик тадқиқи.....	153
Абишов Генжебай Матжанович. Қорақалпоғистон оронимлари тадқиқи.....	155
Мирзаева Вазираҳон Муроджон кизи. Француз тилида эпитетнинг стилистик хусусиятлари.....	158
Зокирова Наргиза Савриевна. Бадиий шеърини таржимада ғайрилисоний жиҳатларни сақлашда эквивалентлик ва адекватлик тамойиллари.....	160
Тошмуродов Максуд Хушвақтович, Норкулов Шавкат Тургунбоевич, Қидиров Аброр Қудратович, Ғайназаров Бунёд, Камардинова Чарос Бахтиёр кизи. Талабаларда ҳаракат фаоллигининг етишмаслиги муаммоси.....	163
Қаландаров Болтабой. Маънавиятли ва истеъдодли ёш авлоднинг тарбиясида бугунги кун талаблари.....	167
Амонтурдиева Шоира. Диний ва бадиий матнларнинг ўхшаш ҳамда фарқли томонлари.....	169
Маҳмудов Жасурбек. Паҳлавон маҳмуд авлодлари.....	172
Ablakulova Iroda Kamolidinovna. Mark Riz va o'zbek yirik romani “O'tkan kunlar”.....	175
Очилова Вазираҳон Рустамовна. Метакогниция – фикрлаш ҳақида ўйлаш.....	177
Исмоилов Фаррух Исроил ўғли. Ўзбекистонда регбини ривожлантириш йўллари.....	180
Ахматов Маҳмуд Салихович, Қидиров Аброр Қудратович, Ғайназаров Бунёд, Норкулов Шавкат Тургунбоевич, Камардинова Чарос Бахтиёр кизи. Многоуровневая национальная система массовой спортивно-оздоровительной работы в Узбекистан.....	183
Авазов Комил Холлиевич. Современные факторы формирования угрозоустойчивого общества в системе обеспечения национальной безопасности.....	187
Narzullaeva Aziza Murodillaevna, Masud Ubaydullaevich Karimov, Abdulakhat Turapovich Jalilov. Determination of Elastic and Strength Properties of Pvc Compositions Using Metal-Containing Stabilizer.....	190
Umarova Sarvinoz Sardorovna. Identifying the Concept of Research Competency in Higher Education Institutions.....	193
Xolmirzayev Yusufali Mahamadsaidovich. Protection of the Earth's Atmosphere and Ozone Layer.....	195